Orchestra „Camerata"

Înaintea plecării la Concursul de orchestre de cameră neprofesioniste din Berlinul occidental, dotat cu premiul „Herbert von Karajan", formația „Camerata" a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" a prezentat — în cadrul unui concert susținut la sediu — programul cu care se va prezenta la competiție. A fost un prilej binevenit pentru a putea aprecia stadiul actual atins de această orchestră sub conducerea dirijorului ei permanent, Paul Staicu. Impresia produsă a fost dintre cele mai favorabile : tinerii instrumentiști cîntă cu multă dăruire, dar totodată supunîndu-se unei discipline artistice, care asigură interpretărilor lor precizia atacurilor, omogenitatea sonorității compartimentelor, corectitudinea intonației.

De la început, calitățile acestea s-au impus în *Serenada în Sol major „Eine kleine Nachtmusik" KV 525* de Mozart, executată cu acuratețe și exactitate (ceea ce nu înseamnă puțin lucru în condițiile transparenței limbajului mozartian), chiar dacă grația melodică și delicatețea sentimentului ar fi suportat o preocupare sporită. În plus, *Finalul* a fost parcurs într-un tempo puțin prea rapid, ceea ce a determinat ca unele note să fie trecute „pe deasupra".

Mai apropiată de posibilitățile (și poate de preferințele) formației ne-a apărut *Muzica pentru coarde* de Dan Voiculescu, o lucrare vădind predilecția autorului pentru efectele orchestrale cele mai diverse, mai degrabă decît pentru stringența arhitectonicii și substanța materialului muzical propriu-zis. De la intrarea treptată a unor instrumente, trecînd prin diferite frînturi de fraze, pînă la „climaxul" final, piesa oferă interpreților prilejul de a-și afirma virtuozitatea individuală și colectivă (uneori pe parcursul unor pasaje aleatorice), ocazie pe care instrumentiștii „Cameratei" au folosit-o din plin.

O certă reușită interpretativă a constituit-o *Concertul pentru orchestră de coarde* de Ion Dumitrescu, bine nuanțat, cu treceri subite de la *piano* la *forte* și invers, dar și cu crescendi expresive către puncte culminante ample sau cu *decrescendi* spre pianissime imateriale, ca în foarte izbutitul final al părții a doua.

Unde tinerii interpreți s-au întrecut pe sine a fost însă în *Simfonia nr. 14 op. 135* de Dmitri Șostakovici, o lucrare străbătută de opoziția dintre viață și moarte, așa cum rezultă deopotrivă din versurile folosite pentru cei doi soliști vocali (aparținînd poeților Federico Garcia Lorca, Guillaume Apollinaire, Rainer Maria Rilke și Wilhelm Küchelbecker, un decembrist prieten cu Pușkin) și din muzica de profund tragism — însă niciodată pesimistă — a compozitorului. Ceea ce realizează Șostakovici în această *Simfonie*, cu mijloacele restrînse ale unei orchestre de cameră, ține de domeniul celei mai înalte măiestrii de polifonist și de orchestrator. Uneori, mijloacele folosite sînt de o extremă simplitate, dar de maximă eficiență, ca de pildă în intermezzo-ul orchestral din partea *În închisoarea Santé*, în care se obțin efecte de colorit surprinzătoare prin folosirea corzilor divizate, unele cîntînd *pizzicato*, altele *col legno*, totul în *staccato*. Alteori, ca în partea *Sinucigașul*, un simplu contrapunct al sopranei cu violoncelul creează o atmosferă impresionantă. Meritul orchestrei „Camerata", al dirijorului Paul Staicu, al celor doi soliști vocali (soprana Virginia Manu și basul Mircea Moisa de la Opera Română din Cluj) și al violoncelistului Mirel Iancovici (solist în numeroase pagini dedicate instrumentului său) este de a fi înțeles în adîncime sensul mesajului lui Șostakovici și de a-l fi redat în cadrul unei interpretări pline de tensiune dramatică, pe care publicul a urmărit-o cu atenția încordată. Nu încape îndoială că o asemenea interpretare trebuie să impresioneze publicul și juriul Concursului pentru care s-a pregătit orchestra „Camerata".

E. E.

PREMIERĂ LA TEATRUL DE OPERETĂ

„Răspîntia" de Florin Comișel

Zilele fierbinți din preajma lui 23 August 1944, în cursul cărora pregătirile pentru insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă — desfășurate în condițiile aspre ale ilegalității — se apropiau de momentul culminant al dezlănțuirii atacului hotărîtor, au inspirat pînă în prezent mai multe creații destinate scenei lirice, însă restrînse la genurile operei și baletului. Dar oare n-ar putea fi tratată această temă și într-o lucrare de genul operetei ? Dacă, pentru a răspunde la această întrebare, ne referim la tipul operetei clasice vieneze, așa cum a fost consacrat de Johann Strauss, Franz Lehár și Emmerich Kálmán, răspunsul va fi categoric negativ. Un fapt istoric cu implicații decisive pentru destinul unui popor, desfășurat în condiții adeseori dramatice, cu sacrificii de vieți omenești, nu poate constitui tema unei opere de artă cu profil net distractiv, categorie în care se încadrează operetele din perioada amintită. Răspunsul ar putea însă fi altul, dacă ne vom gîndi că în zilele noastre opereta virează tot mai accentuat către genul „musical"-ului, bazat pe librete inspirate din aspecte complexe ale vieții, care includ adeseori și momente dramatice. Pe de altă parte, întorcîndu-ne către izvoarele operetei, vom constata că satira politică virulentă, destinată să demaște tarele unui regim corupt, capabil să-și asigure supraviețuirea temporară doar prin oprimarea maselor populare, a stat la baza multor creații ale unui Jacques Offenbach în perioada deceniului al 7-lea al veacului trecut.

Există așadar argumente care pledează în favoarea tentativei de a realiza o operetă pe tema „marii răspîntii" pe care a însemnat-o ziua de 23 August 1944 în viața poporului român. Ideea de la care au pornit autorii acestei tentative — compozitorul Florin Comișel și libretiștii Cezar Țipa și Ed. Ardan — a fost de a evoca, prin mijloacele operetei, atmosfera caracteristică din perioada imediat anterioară dezlănțuirii insurecției : mizeria maselor muncitoare, secătuite de exploatarea capitaliștilor și mînate într-un război care nu era al lor, în opoziție cu huzurul claselor avute, mînă în mînă cu ocupanții hitleriști. Pe acest fundal — prilej de a crea deopotrivă tablouri de ansamblu cu colorit dramatic și scene de acerbă satiră — se desfășoară acțiunea operetei *Răspîntia* în cursul căreia hotărîrea de luptă a clasei muncitoare condusă

https://biblioteca-digitala.ro